

Anteckningar från möte med intressenter inför EviEM:s systematiska utvärdering av hur effektivt anlagda våtmarker renar vatten från näringsämnen.

Tid: 13 december 2012, kl. 13:30-15:30

Plats: Tornrummet, Kungl. Vetenskapsakademien, Stockholm

Deltagare:

Camilla Andersson	Östhammars kommun
Magnus Bång	Jordbruksverket
Sören Edfjäll	Täby kommun
Catharina Grundin	Vallentuna kommun
Jorid Hammersland	Miljödepartementet
Stellan Hamrin	
Linda Kumblad	Baltic Sea 2020
Stefan Nyström	Sportfiskarna
Peter Ridderstolpe	WRS Uppsala AB
Lisa Rydberg	Landsbyggsdepartementet
Emil Rydin	Baltic Sea 2020
Mats Svensson	Havs- och vattenmyndigheten
Björn Tengelin	Structor Miljöteknik AB
Josefin Walldén	Havs- och vattenmyndigheten
Per Larsson	Linnéuniversitet
Wilhelm Granéli	Lunds universitet (ordförande för utvärderingen)
Magnus Land	EviEM (projektledare för utvärderingen)
Claes Bernes	EviEM
Sif Johansson	EviEM (verksamhetschef)
Thomas Rosswall	EviEM (ordförande i exekutivkommittén)
Matilda Miljand	EviEM

Synpunkter per e-mail hade också inkommit från:

Ellen Bruno	Naturskyddsföreningen
Andreas Hedrén	VA, Växjö Kommun

Mötet hölls i samband med intressentmötet för EviEMs systematiska utvärdering av reduktionsfiske som ett sätt att påverka vattenkvaliteten i övergödda sjöar. Det mötet inleddes med en introduktion av EviEM:s verksamhet (Sif Johansson) och av den systematiska utvärderingsmetoden (Claes Bernes). Intressentmötet för den systematiska utvärderingen av våtmarker inleddes med en presentation av den expertgrupp som kommer att arbeta med utvärderingen (Wilhelm Granéli). Därefter diskuterades den

kommande utvärderingens inriktning. Diskussionen inleddes med avgränsningar och en mer detaljerad formulering av den fråga som ska besvaras.

Vilket mått på näringsretention är mest relevant?

Kostnadseffektiviteten är intressant. Gärna reduktion per ytenhet och krona. Både absolut reduktion (massa/våtmarksyta/år) och relativ reduktion (%) är viktigt att få information om. Det är viktigt att skilja mellan total våtmarksyta och verksam våtmarksyta. Massbalanser är mer intressanta än haltjämförelser.

Är både kväve och fosfor intressant?

Flera deltagare ansåg att fosfor är viktigt att utvärdera, inte minst mot bakgrund av att det är svårt att uppnå målen för minskade fosforutsläpp uppsatta i BASAP. Fosfor är också en viktig parameter i miljökvalitetsnormerna. Även ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv är det intressant att titta på både fosfor och kväve. Det är dock viktigt att vara medveten om att det är olika processer som styr reningen av kväve respektive fosfor i våtmarker. Det kan därför vara svårt att undersöka båda i samma studie. Det mest intressanta är reningseffektiviteten för total-N och total-P, d.v.s. speciella former av dessa näringsämnen är inte nödvändiga att undersöka.

Vilken typ av vatten är relevant?

Förutom avrinning från jordbruksmark bör även dagvatten från mer urbana områden ingå. Flera deltagare ansåg också att renat vatten från avloppsreningsverk bör ingå. Anlagda våtmarker används inte sällan som ett sista polerande steg innan vattnet släpps ut i recipienten. Andra deltagare var dock mer tveksamma till renat avloppsvatten.

Vilken typ av våtmarker är relevanta?

Både våtmarker med öppen vattenyta och infiltrationsvåtmarker eller rotzonsanläggningar är intressanta. Det är dock viktigt att definiera vad som avses med en våtmark. Sådant som mer kan liknas vid dammar är mindre intressanta. Olika typer av våtmarker dominerar i olika länder. Det är även viktigt att tänka på att olika våtmarker kan ha olika syfte. En del våtmarker exempelvis anlagts i huvudsak för att främja den biologiska mångfalden och/eller för att höja rekreativvärden, och sådana våtmarker är oftast inte optimerade för näringsretention. Det är därför tveksamt om sådana våtmarker bör ingå.

Behövs en geografisk avgränsning?

Alla områden med tempererat klimat bör ingå.

Diskussionen fortsatte sedan med frågor kring vilka faktorer som är viktiga att ta hänsyn till vid utvärderingen. Bland annat lyftes fram att storleken på våtmarkerna kan ha betydelse, liksom deras placering i avrinningsområdet och hur höga halter av kväve och fosfor som rinner in i våtmarken. Andra frågor som togs upp var vilken betydelse växt och

djurlivet (t ex fisk och kräftor) i våtmarkerna har. Även flödesregimen kan ha stor betydelse, liksom vilken typ av skötsel som utförs vid våtmarkerna (t ex skörd av växter).

Hur ska kvaliteten på studierna bedömas?

Provtagningsfrekvensen är viktig, särskilt för fosfor. Studierna bör också presentera långa tidsserier (minst en hel årscykel). Det är också mycket viktigt att det finns bra mätningar som ger god kontroll över hydrauliken i våtmarken. Hydrauliska massbalanser bör finnas redovisade.

Andra synpunkter som framfördes var att tidsaspekten är intressant. Hur länge fungerar våtmarkerna? Ökar eller minskar näringsretentionen med tiden? Några deltagare var också intresserade av andra effekter av våtmarkerna, både positiva och negativa. Vilka effekter uppstår vid storskalig vattenfördröjning?